

УДК 616.31(024)

DOI 10.11603/1681-2786.2018.1.9241

Л.І. ЗАКРУТЬКО, Є.М. ГОРБАНЬ, Л.Г. БІЛАН, Н.О. МОВЧУН

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ПРОДУКЦІЄЮ, ОТРИМАНОЮ ПРИ ВИКОНАННІ НАУКОВИХ РОЗРОБОК УСТАНОВАМИ ГАЛУЗІ У 2014–2016 рр.

Український центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України
(«Укрмедпатентінформ»), м. Київ, Україна

Мета: дослідити інформаційне забезпечення сфери охорони здоров'я України продукцією, отриманою при виконанні наукових розробок установами галузі у 2014–2016 рр.

Матеріали і методи. Проведено ретроспективний аналіз реєстрів галузевих нововведень, переліку наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я, звітів установ щодо моніторингу впровадження наукової (науково-технічної) продукції протягом 2014–2016 років із моменту її створення.

Результати. За період 2014–2016 рр. переважну більшість нововведень для впровадження у сферу охорони здоров'я було запропоновано ВМНЗ галузі. Кваліметрична характеристика нововведень за назвою лікарської (провізорської) спеціальності у 2016 р. показала, що високе кількісне співвідношення припадає на 10 спеціальностей (22,2 % від загальної кількості проаналізованих спеціальностей). Найбільше запропоновано у 2016 р. нові способи лікування (34,8 %) та нові способи діагностики (28,1 %) серед загальної кількості нововведень.

Висновки. Результати аналізу щорічної динаміки запропонованих для впровадження в практику охорони здоров'я України інновацій протягом 2014–2016 рр. свідчить, що за рядом напрямів розробки відповідають нагальним пріоритетам сфери охорони здоров'я.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: інформаційне забезпечення; охорона здоров'я; інновація; наукові розробки.

Невід'ємною складовою економічного зростання країни є стимулювання проведення наукових розробок, випуск на їх основі принципово новітньої продукції та впровадження нових технологій у виробництво.

Кожного року науковими колективами організацій, установ та підприємств сфери охорони здоров'я України виконується велика кількість науково-дослідних розробок (НДР), за результатами яких створюється інноваційна продукція: нові способи, методики, сполуки, пристрої тощо, що оформлюються в певні інформаційні об'єкти. Практичне використання цих інформаційних об'єктів є обов'язковою умовою подальшого впровадження інноваційних розробок.

Мета роботи: дослідити інформаційне забезпечення сфери охорони здоров'я України продукцією, отриманою при виконанні наукових розробок установами галузі у 2014–2016 рр.

Матеріали і методи. Проведено ретроспективний аналіз реєстрів галузевих нововведень, переліку наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я, звітів установ щодо моніторингу впровадження наукової (науково-технічної) продукції протягом 2014–2016 років із моменту її створення.

Результати дослідження та їх обговорення.

Інноваційна діяльність у сфері охорони здоров'я є похідною всіх типів НДР (фундаментальних, прикладних, пошукових тощо) і спрямована на освоєння нововведень та впровадження їх у практичну роботу закладів охорони здоров'я України [1–3].

Згідно з діючим законодавством України (Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність», розділ I, стаття 1, пункт 14) [4], науковий результат – це нове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях наукової інформації у формі звіту, наукової праці, наукової доповіді, наукового повідомлення про НДР, монографічного дослідження, наукового відкриття тощо.

Однією із традиційних форм носіїв наукової інформації у сфері охорони здоров'я України протягом більше 20 років був щорічний Реєстр галузевих нововведень, який містив представлені науковцями галузі результати виконуваних НДР, що пропонувалися для впровадження в практику охорони здоров'я.

Планування бюджетної наукової тематики підпорядкованих МОЗ України наукових установ (НДУ) та наукової діяльності вищих медичних (фармацевтичного) навчальних закладів і закладів післядипломної освіти ВМНЗ за досліджений

нами період (2014–2016) регламентувалось відповідними наказами МОЗ України [5–8].

3 01 січня 2014 р. набув чинності спільний наказ МОЗ України та НАМН України від 13.11.2013 р. № 969/97 «Про удосконалення впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 05.12.2013 р. за № 2068/24600 [9]. Наказ затверджує Порядок формування та використання Переліку наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я.

Цим Порядком встановлюється механізм формування та використання Переліку наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я (далі – Перелік).

Перелік є щорічною інформаційною збіркою, у якій містяться повідомлення про наукову (науково-технічну) продукцію, отриману за результатами наукової, науково-технічної та науково-організаційної діяльності (далі – наукове повідомлення) підприємств, установ, організацій Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України, Національної академії медичних наук України, які здійснюють наукову, науково-технічну та науково-організаційну діяльність відповідно до пріоритетів сфери охорони здоров'я України (далі – розробник), призначену для практичного застосування у сфері охорони здоров'я, і на сьогодні є аналогом попереднього Реєстру галузевих нововведень.

Інформація, що міститься в Переліку, використовується фізичними та юридичними особами незалежно від форм власності, розробниками медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги, вченими, медичними та фармацевтичними працівниками.

Формування Переліку покладено МОЗ України на Український центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України.

Протягом 2014–2016 рр. за результатами НДР, які виконувалися НДУ у сфері охорони здоров'я України (підпорядкування МОЗ України та НАМН України) та ВМНЗ, було сформовано три щорічних збірки Переліку, до яких було включено 2246 наукових повідомлень, які відповідали регламентованим вимогам та призначені для впровадження у сферу охорони здоров'я України. Нами здійснено кваліметричне дослідження зазначених інноваційних пропозицій.

За досліджений період (2014–2016) переважна більшість нововведень для впровадження у сферу ОЗ була запропонована ВМНЗ галузі: 1539 із 2245 (68,5 %).

Найбільша кількість розробок за окремими спеціальностями (від 10,28 до 3,25 % від загальної кількості інноваційних пропозицій)

була запропонована за такими напрямками, як: «Хірургія, торакальна хірургія, трансплантологія» (74+97+60=231 або 10,28 % від загальної кількості нововведень); «Стоматологія» (119+57+45=221; 9,84 %); «Фармакологія і фармація» (42+75+75=192; 8,55 %); «Педіатрія» (26+52+54=132; 5,88 %); «Організація і управління охороною здоров'я» (49+50+26=125; 5,56 %); «Акушерство та гінекологія» (28+45+38=111; 4,94 %); «Онкологія» (60+21+26=107; 4,76 %); «Загальна гігієна» (44+30+30=104; 4,68 %); «Терапія» (49+31+5=85; 3,78 %); «Кардіологія» (15+21+37=73; 3,25 %).

Кількість запропонованих інноваційних пропозицій за деякими спеціальностями обіймала середні значення (від 2,85 до 1,74 % нововведень від їх загальної кількості): «Неврологія» 28+13+23=64; 2,85 %; «Фтизіатрія та пульмонологія» – 13+37+10=60; 2,67 %; «Наркологія та психіатрія» – 23+29+6=58; 2,58 %; «Ортопедія і травматологія» – 15+18+14=47; 2,09 %; «Фізіотерапія, медична реабілітація» – 28+10+9=47; 2,09 %; «Ревматологія» – 0+26+13=39; 1,74 %.

І, нарешті, достатньо широкий діапазон спеціальностей привертає увагу низькою щорічною розробкою інноваційних пропозицій: це, зокрема, «Генетика медична, генетика лабораторна»; «Анестезіологія»; «Гастроентерологія»; «Дерматологія та венерологія»; «Загальна практика, сімейна медицина» «Ендоскопія»; «Епідеміологія»; «Клінічна лабораторна діагностика»; «Медицина невідкладних станів»; «Отоларингологія»; «Офтальмологія»; «Патологічна анатомія»; «Променева терапія»; «Радіологія, рентгенологія», або навіть відсутністю інноваційних розробок за деякими спеціальностями за ряд років.

За весь досліджений трирічний період науковцями НДУ МОЗ України та НДУ НАМН України не було запропоновано для внесення до Переліку жодної інноваційної пропозиції за спеціальностями «Геріатрія та геронтологія», «Нефрологія», «Судово-медична експертиза», «Фармакологія, фармація», «Рефлексотерапія», «Морфологія людини», «Лікувальна фізкультура і спортивна медицина».

Не було запропоновано для внесення до Переліку за весь досліджений період науковцями НДУ МОЗ України інноваційних пропозицій за такими спеціальностями, як: «Алергологія та імунологія», «Генетика медична, генетика лабораторна», «Мікробіологія і вірусологія», «Офтальмологія», «Ревматологія», «Комбустіологія».

За трирічний період (2014–2016) науковцями НДУ НАМН України до Переліку не було запропоновано жодної інноваційної пропозиції за такими спеціальностями, як: «Анестезіологія», «Загальна практика – сімейна медицина», «Медицина невідкладних станів», «Отоларингологія»,

«Патологічна анатомія», «Радіологія, рентгенологія», «Токсикологія», «Урологія», «Фізіотерапія, медична реабілітація», «Нормальна та патологічна фізіологія».

Більш детальна кваліметрична характеристика нововведень, запропонованих науковими установами та ВМНЗ галузі у 2016 р., свідчить про наступне. У 2016 р. було представлено для впровадження у сферу охорони здоров'я 630 нововведень, поданих ВМНЗ та НДУ МОЗ України та НАМН України. З них ВМНЗ було подано 519 нововведень, що складає 82,4 % від загальної кількості поданих нововведень, та 111 нововведень або 17,6 % було подано від НДУ МОЗ України.

Серед ВМНЗ найбільше нововведень надійшло від Національного медичного університету імені О. О. Богомольця (95; 15,1 %), Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (93; 14,8 %), Харківського національного медичного університету (58; 9,2 %), Національного фармацевтичного університету (44; 7,0 %). Середні значення за поданими нововведеннями можна визначити для таких навчальних закладів, як: Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького та ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» (по 35; 5,6 %), Харківська медична академія післядипломної освіти (33; 5,2 %), Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова (30; 4,8 %), ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет» (28; 4,4 %), Запорізький державний медичний університет (20; 3,2 %). 1,1 % за поданими нововведеннями (7) набрав ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет». Менше 1 % за поданими нововведеннями набрали такі заклади, як ДЗ «Луганський державний медичний університет» та ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського» (по 4; 0,6 %).

Серед НДУ найбільше нововведень надійшло від Національного інституту раку МОЗ України та Державної наукової установи «НПЦ профілактичної та клінічної медицини Державного управління справами» (по 21; 3,3 %), ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України (15; 2,4 %), ДП «Науковий центр превентивної токсикології, харчової та хімічної безпеки імені академіка Л. І. Медведя МОЗ України» (14; 2,2 %), ДУ «Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України» (10; 1,6 %), а також ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології імені О. О. Шалімова НАМН України» (10; 1,6 %). Серед НДУ, що набрали менше 1 % за поданими нововведеннями, можна визначити такі, як Державний заклад «Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф МОЗ України» (5; 0,8 %), ДУ «Український центр наукової медичної інформації та

патентно-ліцензійної роботи» МОЗ України (4; 0,6 %), ДУ «Науково-практичний медичний центр «Реабілітація» (3; 0,5 %), ДУ «Український НДІ медичної реабілітації та курортології МОЗ України», ДУ «Український НДІ соціальної і судової психіатрії та наркології» МОЗ України, Український науково-практичний центр ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин МОЗ України та Координаційний центр трансплантації органів, тканин і клітин МОЗ України (по 2; 0,3 %). 9 НДУ взагалі не подано нововведень і це складає 23,1 % від загальної кількості проаналізованих установ та 40,9 % від кількості самих НДУ.

Кваліметрична характеристика нововведень за назвою лікарської провізорської спеціальності аналізувалась у 2016 р. за 45 спеціальностями (табл. 1). Високе кількісне співвідношення припадає на 10 спеціальностей (22,2 % від загальної кількості проаналізованих спеціальностей), що у відсотковому плані складає від 11,9 до 3,7 % від загальної кількості поданих нововведень. Серед них варто виділити такі спеціальності, як: «Фармакологія та фармація» (75 нововведень; 11,9 % від загальної кількості поданих нововведень), «Хірургія, торакальна хірургія, трансплантологія» (60; 9,5 %), «Педіатрія» (54; 8,6 %), «Стоматологія» (45; 7,1 %), «Акушерство і гінекологія» (38; 6,0 %), «Кардіологія» (37; 5,9 %), «Загальна гігієна» (30; 4,8 %), «Онкологія» та «Організація і управління охороною здоров'я» (по 26; 4,1 %), «Неврологія» (23; 3,7 %). Середнє кількісне співвідношення спеціальностей визначається у кількості 13 спеціальностей і складає від 2,5 до 1,1 %. Серед них варто назвати такі, як: «Патологічна анатомія» (16; 2,5 %), «Ортопедія і травматологія» (14; 2,2 %), «Дерматологія та венерологія» і «Ревматологія» (по 13; 2,1 %), «Ендокринологія» (12; 1,9 %), «Морфологія людини» та «Нормальна і патологічна фізіологія» (по 11; 1,7 %), «Анестезіологія» та «Фтизіатрія і пульмонологія» (по 10; 1,6 %), «Фізіотерапія та медична реабілітація» (9; 1,4 %), «Отоларингологія» та «Променева терапія» (по 8; 1,3 %), «Гастроентерологія» (7; 1,1 %). Менше 1 % нововведень представлено за такими спеціальностями, як: «Епідеміологія», «Наркологія та психіатрія» і «Офтальмологія» (по 6; 0,9 %), «Інфекційні хвороби», «Медицина невідкладних станів», «Терапія» та «Загальна практика – сімейна медицина» (по 5; 0,8 %), «Алергологія та імунологія», «Ендоскопія», «Мікробіологія і вірусологія», «Радіологія, рентгенологія», «Судово-медична експертиза» та «Урологія» (по 4; 0,6 %), «Геріатрія та геронтологія», «Клінічна лабораторна діагностика» та «Нефрологія» (по 2; 0,3 %), «Гематологія та трансфузіологія», «Медична генетика», «Нейрохірургія», «Рефлексотерапія», «Токсикологія» та «Хірургія серця і магістральних судин» (по 1; 0,2 %).

У таблиці 1 представлені дані щодо окремих профілів нововведень, запропонованих науковцями галузі для впровадження в практику охорони здоров'я у 2016 р.

Таблиця 1. Профіль нововведень, запропонованих для впровадження у сферу охорони здоров'я України у 2016 р., абс. ч., %

		Разом		ВМНЗ		НДУ	
		Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
1	Способи лікування	219	34,8	186	29,5	33	5,2
2	Способи діагностики	177	28,1	147	23,3	30	4,8
3	Способи профілактики	40	6,3	34	5,4	6	0,9
4	Способи прогнозування	45	7,1	39	6,2	6	0,9
5	Способи реабілітації	18	2,8	14	2,2	4	0,6
6	Пристрої та лікарські засоби	48	7,6	47	7,5	1	0,1
7	Теоретичні принципи	83	13,2	52	8,3	31	4,9
Всього		630	100,0	519	82,4	111	17,6

Як видно з таблиці 1, найбільш вагомим досягненням, запропонованим у 2016 р. для впровадження у сферу охорони здоров'я, ранжируються таким чином:

1. Загальна кількість запропонованих *способів лікування* – 219 (34,8 % від загальної кількості нововведень), окремо представлено способи лікування від ВМНЗ України – 186 (29,5 %) та від НДУ – 33 (5,2 %).

Серед ВМНЗ України найбільше способів лікування представлено науковцями Національного медичного університету імені О. О. Богомольця – 56 (8,9 %) та Національною медичною академією післядипломної освіти імені П. Л. Шупика – 39 (6,2 %). Найменше – ДЗ «Запорізька медична академія післядипломної освіти МОЗ України» та ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України» (по 2; 0,3 %).

Серед НДУ найбільше способів лікування запропоновано Державною науковою установою «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини Державного управління справами» та ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології імені О. О. Шалімова НАМН України» – по 9 (1,4 %), найменше – Українським НДІ соціальної і судової психіатрії та наркології МОЗ України та Українським науково-практичним центром ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин МОЗ України – по 1 (0,2 %).

2. Загальна кількість запропонованих у 2016 р. *способів діагностики* становила 177 (28,1 %), окремо представлено від ВМНЗ – 147 (23,3 %) та від НДУ – 30 (4,8 %).

Серед ВМНЗ України найбільше способів діагностики запропоновано Харківським національним медичним університетом – 31 (4,9 %), Національною медичною академією післядипломної освіти імені П. Л. Шупика – 26 (4,1 %), Національним медичним університетом імені О. О. Богомольця – 24 (3,8 %). Найменше – ДВНЗ «Івано-Франківський науковий медичний університет» та ДВНЗ «Тернопільський державний медичний

університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України» – по 1 (0,2 %).

Серед НДУ найбільше способів діагностики запропоновано Державною науковою установою «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини Державного управління справами» – 12 (1,9 %) та Національним інститутом раку МОЗ України – 9 (1,4 %). Найменше – ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України», Українським науково-практичним центром ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин МОЗ України та ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології імені О. О. Шалімова НАМН України» – по 1 (0,2 %).

3. Загальна кількість запропонованих науковцями *способів профілактики* – 40 (6,3 %): від ВМНЗ було представлено – 34 (5,4 %) способів профілактики та 6 (0,9 %) – від НДУ.

Серед ВМНЗ України найбільше способів профілактики розроблено науковцями Національного медичного університету імені О. О. Богомольця – 6 (0,9 %), Національною медичною академією післядипломної освіти імені П. Л. Шупика та ДВНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» – по 5 (0,8 %). Найменше – Запорізьким державним медичним університетом та ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» – по 1 (0,2 %).

Серед НДУ найбільше способів профілактики запропоновано ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України» – 3 (0,5 %). І три установи набрали 0,2 % (по 1 способу профілактики), а саме: ДУ «Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України», Національний інститут раку МОЗ України та ДУ «Український центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи» МОЗ України.

4. Загальна кількість запропонованих *способів прогнозування* становила 45 (7,1 %), у тому числі від ВМНЗ – 39 (6,2 %) та 6 (0,9 %) – від НДУ.

Серед ВМНЗ України найбільше способів прогнозування розроблено науковцями Вінницького

національного медичного університету імені М. І. Пирогова та Харківського національного медичного університету – по 7 (1,1 %). Найменше – ДЗ «Запорізька медична академія післядипломної освіти МОЗ України», Запорізьким державним медичним університетом, ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України» та ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет» – по 1 (0,2 %).

Серед НДУ способи прогнозування запропоновано Національним інститутом раку МОЗ України – 5 (0,8 %) та ДУ «Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України» – 1 (0,2 %).

5. Загальна кількість запропонованих *способів реабілітації* – 18 (2,8 %), у тому числі науковцями ВМНЗ – 14 (2,2 %) та науковцями НДУ – 4 (0,6 %).

Ранжирування за кількістю представлених нововведень щодо способів реабілітації серед ВМНЗ України виглядає таким чином: Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова та Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика – по 3 (0,5 %), ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького та ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет» – по 2 (0,3 %), Харківська медична академія післядипломної освіти та ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» – по 1 (0,2 %).

Ранжирування нововведень за способами реабілітації, запропонованих науковцями НДУ, має такий вигляд: ДУ «Науково-практичний медичний центр «Реабілітація» МОЗ України» – 3 (0,5 %) та ДУ «Український НДІ соціальної і судової психіатрії та наркології» МОЗ України – 1 (0,2 %).

6. Загальна кількість представлених *нововведень щодо пристроїв та лікарських засобів* – 48 (7,6 %), зокрема розроблених науковцями ВМНЗ – 47 (7,5 %) та НДУ – 1 (0,1 %).

Найбільшу кількість нововведень серед ВМНЗ України, визначених як пристрої та лікарські засоби, запропоновано Запорізьким державним медичним університетом – 12 (1,9 %), Національним фармацевтичним університетом – 11 (1,7 %), ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет» – 6 (0,9 %) та ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» – 5 (0,8 %). Найменшу кількість подано Харківською медичною академією післядипломної освіти, Вінницьким національним медичним університетом імені М. І. Пирогова, ДЗ «Запорізька

медична академія післядипломної освіти МОЗ України» та Львівським національним медичним університетом імені Данила Галицького – по 1 (0,2 %).

Єдине нововведення, визначене як пристрої та лікарські засоби, серед НДУ запропоновано лише ДУ «Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України» – 1 (0,2 %).

7. Загальна кількість запропонованих *нововведень щодо теоретичних принципів* – 83 (13,2 %), окремо: від науковців ВМНЗ – 52 (8,3 %) та від науковців НДУ – 31 (4,9 %).

Ранжирування нововведень щодо теоретичних принципів серед ВМНЗ України виглядає таким чином: найбільше подано таких Національним фармацевтичним університетом – 25 (4,0 %), Національною медичною академією післядипломної освіти імені П. Л. Шупика – 12 (1,9 %), найменше подано – ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» та ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» – по 1 (0,2 %).

Ранжирування запропонованих нововведень щодо теоретичних принципів серед НДУ виглядає таким чином: найбільше подано таких нововведень ДП «Науковий центр превентивної токсикології, харчової та хімічної безпеки імені академіка Л. І. Медведя МОЗ України» – 14 (2,2 %), ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України» – 11 (1,7 %), ДУ «Український центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи» МОЗ України – 3 (0,5 %), Координаційний центр трансплантації органів, тканин і клітин МОЗ України – 2 (0,3 %), ДУ «Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України» – 1 (0,2 %).

Висновки

Кваліметрична оцінка щорічної динаміки запропонованих для впровадження в практику охорони здоров'я України інновацій як результатів науково-дослідної діяльності установ галузі протягом 2014–2016 рр. свідчить, що за рядом напрямів розробки відповідають нагальним пріоритетам сфери охорони здоров'я. Їх відсутність або мінімальна кількість за рядом інших напрямів протягом дослідженого періоду має стати обґрунтуванням для активізації науково-дослідної діяльності у зазначених напрямках.

Перспективи подальших досліджень полягають у створенні ефективної системи інноваційного забезпечення та впровадженні повноцінної, своєчасної та якісної наукової продукції в практику охорони здоров'я.

Список літератури

1. Горбань А. Є. Упровадження досягнень медичної науки в практику охорони здоров'я з використанням сучасних інформаційних технологій / А. Є. Горбань // Лік. справа. Врачеб. дело. – 2012. – № 3–4. – С. 109–112.
2. Горбань А. Є. Моніторинг інноваційної діяльності наукових установ та запровадження принципів підвищення якості наукової продукції у сфері охорони здоров'я України за 2015 р. : інформаційний лист / А. Є. Горбань, Л. І. Закрутько, Л. Г. Білан. – К., 2016. – № 4. – 12 с.
3. Забезпечення впровадження досягнень медичної науки у роботу закладів охорони здоров'я та розвитку трансферу медичних технологій : інформаційний лист / В. В. Лазоришинець, О. П. Волосовець, Ю. С. П'ятницький [та ін.]. – К., 2014. – № 2-у-2014.
4. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 13.12.1991 р. № 1977-XII (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http // zakon.rada.gov.ua /go/1977-12](http://zakon.rada.gov.ua/go/1977-12).
5. Про планування наукової тематики на 2014 рік : наказ МОЗ України від 05.08.2013 р. № 687 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20130805_0687.html.
6. Про заходи щодо визначення переліку наукових досліджень і розробок на 2014 рік : наказ МОЗ України від 29.10.2013 р. № 932 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20131029_0932.html.
7. Про заходи щодо визначення переліку наукових досліджень і розробок на 2015 рік : наказ МОЗ України від 26.11.2014 р. № 890 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20141126_0890.html.
8. Про заходи щодо визначення переліку наукових досліджень і розробок на 2016 рік : наказ МОЗ України від 02.11.2015 р. № 708 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20151102_0708.html.
9. Про удосконалення впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я : наказ МОЗ України та НАМН України від 13.11.2013 р. № 969/97, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 05.12.2013 р. за № 2068/24600 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.moz.gov.ua>.

References

1. Horban, A.Ye. (2012). Uprovadzhennia dosiahnen medychnoi nauky v praktyku okhorony zdorovia z vykorystanniam suchasnykh informatsiynykh tekhnolohii [Implementation of the achievements of medical science in the practice of healthcare using modern information technologies]. *Vracheb. delo – Medical Practice*, 3-4, 109-112 [in Ukrainian].
2. Horban, A.Ye., Zakrutko, L.I. & Bilan, L.H. (2016). *Monitorynh innovatsiinoi diialnosti naukovykh ustanov ta zaprovadzhennia pryntsyviv pidvyshchennia yakosti naukovoї produktsii u sferi okhorony zdorovia Ukrainy za 2015 r. [Monitoring of innovative activity of scientific institutions and introduction of principles for improving the quality of scientific products in the field of health care of Ukraine for 2015]*. Kyiv [in Ukrainian].
3. Lazoryshynets, V.V., Volosovets, O.P., Piatnytskyi, Yu.S., Kochet, O.M., Horban, A.Ye. & Zakrutko, L.I. (2014). *Zabezpechennia vprovadzhennia dosiahnen medychnoi nauky u robotu zakladiv okhorony zdorovia ta rozvytku transferu medychnykh tekhnolohi [Ensuring the implementation of medical science achievements in the work of health facilities and the development of medical technologies]*. Kyiv [in Ukrainian].
4. Zakon Ukrainy "Pro naukovu i naukovo-tekhnichnu diialnist" vid 13.12.1991 roku № 1977-KHII (iz zminamy) [Law of Ukraine "On scientific and scientific-technical activity" dated 13.12.1991 № 1977-XII (with changes)]. – Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/go/1977-12> [in Ukrainian].
5. Nakaz MOZ Ukrainy vid 05.08.2013 r. № 687 "Pro planuvannia naukovoї tematyky na 2014 rik" [Order of the Ministry of Health of Ukraine dated August 5, 2013, No. 687 "On the planning of scientific topics for 2014"]. – Retrieved from: http://old.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20130805_0687.html [in Ukrainian].
6. Nakaz MOZ Ukrainy vid 29.10.2013 r. № 932 "Pro zakhody shchodo vyznachennia pereliku naukovykh doslidzhen i rozrobok na 2014 rik" [Order of the Ministry of Health of Ukraine dated October 29, 2013, No. 932 "On Measures for the Determination of the List of Scientific Research and Development for 2014"]. – Retrieved from: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20131029_0932.html
7. Nakaz MOZ Ukrainy vid 26.11.2014 r. № 890 "Pro zakhody shchodo vyznachennia pereliku naukovykh doslidzhen i rozrobok na 2015 rik" [Order of the Ministry of Health of Ukraine dated November 26, 2014 № 890 "On Measures for the Determination of the List of Scientific Research and Development for 2015"]. – Retrieved from: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20141126_0890.html [in Ukrainian].
8. Nakaz MOZ Ukrainy vid 02.11.2015 № 708 "Pro zakhody shchodo vyznachennia pereliku naukovykh doslidzhen i rozrobok na 2016 rik" [Order of the Ministry of Health of Ukraine dated November 2, 2015, No. 708 "On Measures for the Determination of the List of Scientific Research and Development for 2016"]. – Retrieved from: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20151102_0708.html [in Ukrainian].
9. Nakaz MOZ Ukrainy ta NAMN Ukrainy vid 13.11.2013 r. № 969/97 "Pro udoskonalennia vprovadzhennia dosiahnen medychnoi nauky u sferu okhorony zdorovia", zareiestrovanyi v Ministerstvi yustytzii Ukrainy 05.12.2013 r. za № 2068/24600. [Order of the Ministry of Health of Ukraine and the National Academy of Medical Sciences of Ukraine dated November 13, 2013 № 969/97 "On Improving the Implementation of the Achievements of Medical Science in the Healthcare", registered with the Ministry of Justice of Ukraine on December 5, 2013, No. 2068/24600]. – Retrieved from: <http://www.moz.gov.ua> [in Ukrainian].

ИНФОРМАЦИОННОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ СФЕРЫ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ УКРАИНЫ ПРОДУКЦИЕЙ, ПОЛУЧЕННОЙ ПРИ ВЫПОЛНЕНИИ НАУЧНЫХ РАЗРАБОТОК УЧРЕЖДЕНИЯМИ ОТРАСЛИ В 2014–2016 гг.

Л.И. Закрутько, Е.Н. Горбань, Л.Г. Билан, Н.А. Мовчун

Украинский центр научной медицинской информации и патентно-лицензионной работы МЗ Украины («Укрмед-патентинформ»), г. Киев, Украина

Цель: исследовать информационное обеспечение сферы здравоохранения Украины продукцией, полученной при выполнении научных разработок учреждениями отрасли в 2014–2016 гг.

Материалы и методы. Проведен ретроспективный анализ реестров отраслевых нововведений, перечня научной (научно-технической) продукции, предназначенной для внедрения достижений медицинской науки в сферу здравоохранения, отчетов учреждений по мониторингу внедрения научной (научно-технической) продукции в течение 2014–2016 лет с момента ее создания.

Результаты. За период 2014–2016 гг. подавляющее большинство нововведений для внедрения в сферу здравоохранения было предложено ВМУУ отрасли. Квалиметрическая характеристика нововведений по названию лекарственной (провизорских) специальностей в 2016 г. показала, что высокое количественное соотношение приходится на 10 специальностей (22,2 % от общего количества проанализированных специальностей). Больше предложено в 2016 г. новые способы лечения (34,8 %) и новые способы диагностики (28,1 %) среди общего количества нововведений.

Выводы. Результаты анализа ежегодной динамики предложенных для внедрения в практику здравоохранения Украины инноваций в течении 2014–2016 гг. Показывает, что по ряду направлений разработки соответствуют актуальным приоритетам сферы здравоохранения.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: информационное обеспечение; здравоохранение; инновации; научные разработки.

INFORMATION SUPPLY OF UKRAINE'S HEALTH SPHERE OF PRODUCTION RECEIVED BY SCIENTIFIC DEVELOPMENTS BY THE INSTITUTIONS OF THE INDUSTRY IN 2014–2016

L.I. Zakrutko, Ye.M. Gorban, L.G. Bilan, N.O. Movchun

Ukrainian Center for Scientific Medical Information and Patent and Licensing of the Ministry of Health of Ukraine (Ukrmedpatentinform), Kyiv, Ukraine

Purpose: to investigate the informative providing of sphere of health protection of Ukraine by the products got at implementation of scientific developments establishments of industry in 2014–2016.

Materials and Methods. A retrospective analysis of the registers of sectoral innovations, the list of scientific (scientific and technical) products intended for implementation of the achievements of medical science in the sphere of health care, reports of institutions on monitoring the implementation of scientific (scientific and technical) products during 2014–2016 from the moment of its creation has been carried out.

Results. Description of innovations after the name of medical (pharmacist) speciality in 2016 showed that high quantitative correlation was on 10 specialities (22.2 % of general amount of the analysed specialities). The new methods of treatment (34.8%) and new methods of diagnostics (28.1%) of general amount of innovations are most offered in 2016.

Conclusions. The results of analysis of annual dynamics of offered for introduction in practice of health protection in Ukraine of innovations during 2014–2016 testifies, that after the row of directions of development answer urgent priorities of sphere of health protection.

KEY WORDS: informative providing; health protection; innovation; scientific developments.

Рукопис надійшов до редакції 17.04.2018

Відомості про авторів:

Закрутько Леся Іллівна – кандидат медичних наук, доцент, в.о. директора Українського центру наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України; тел.: +38(044) 428-37-22, +38(095) 480-99-34.

Горбань Є.М. – доктор медичних наук, професор, старший науковий співробітник Українського центру наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України; тел.: +38(044) 428-37-22.

Билан Лариса Григорівна – кандидат медичних наук, завідувач відділу Українського центру наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України; тел.: +38(044) 428-37-22.

Мовчун Наталя Олександрівна – науковий співробітник Українського центру наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України; тел.: +38(044) 428-37-22.